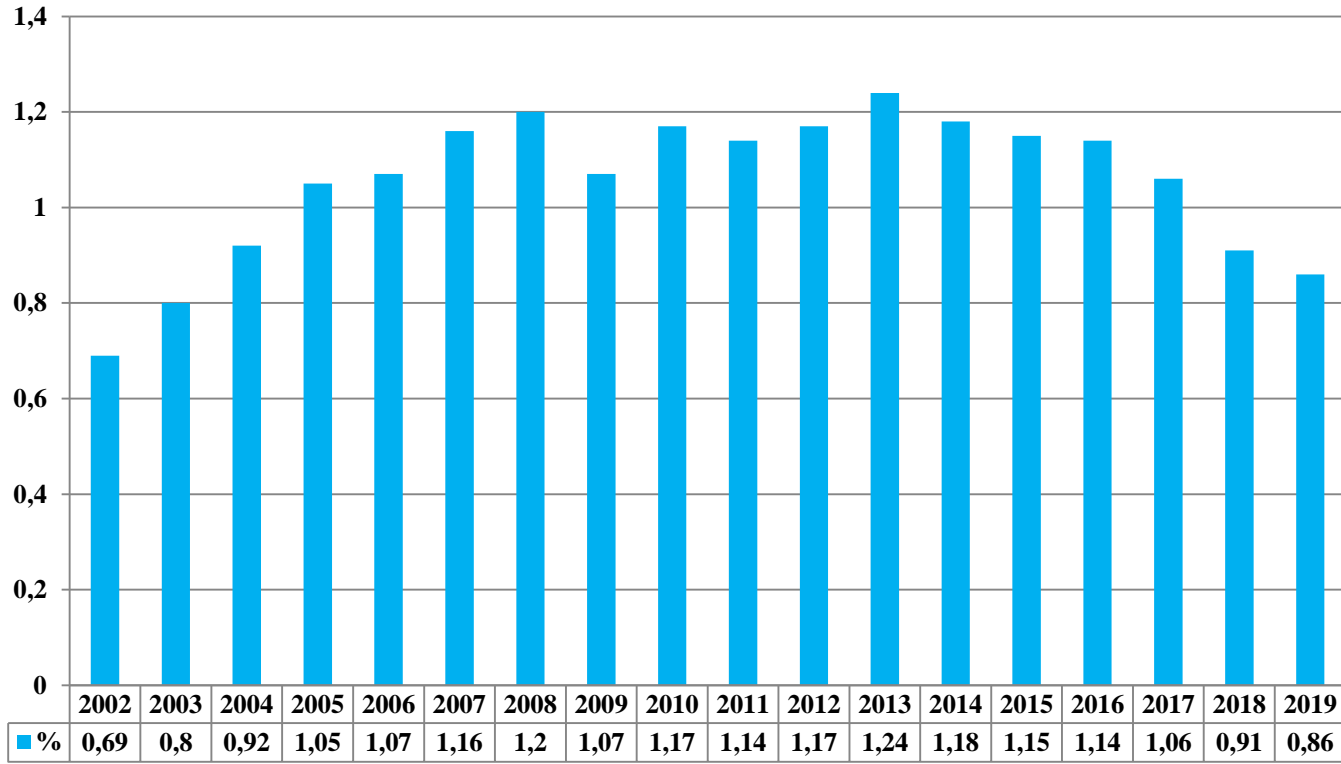

TÜRKİYE EKONOMİSİ ÜZERİNE BAZI GÖZLEMLER VE KARŞILAŞTIRMALAR

Dr. A. Yavuz EGE
26 KASIM 2019

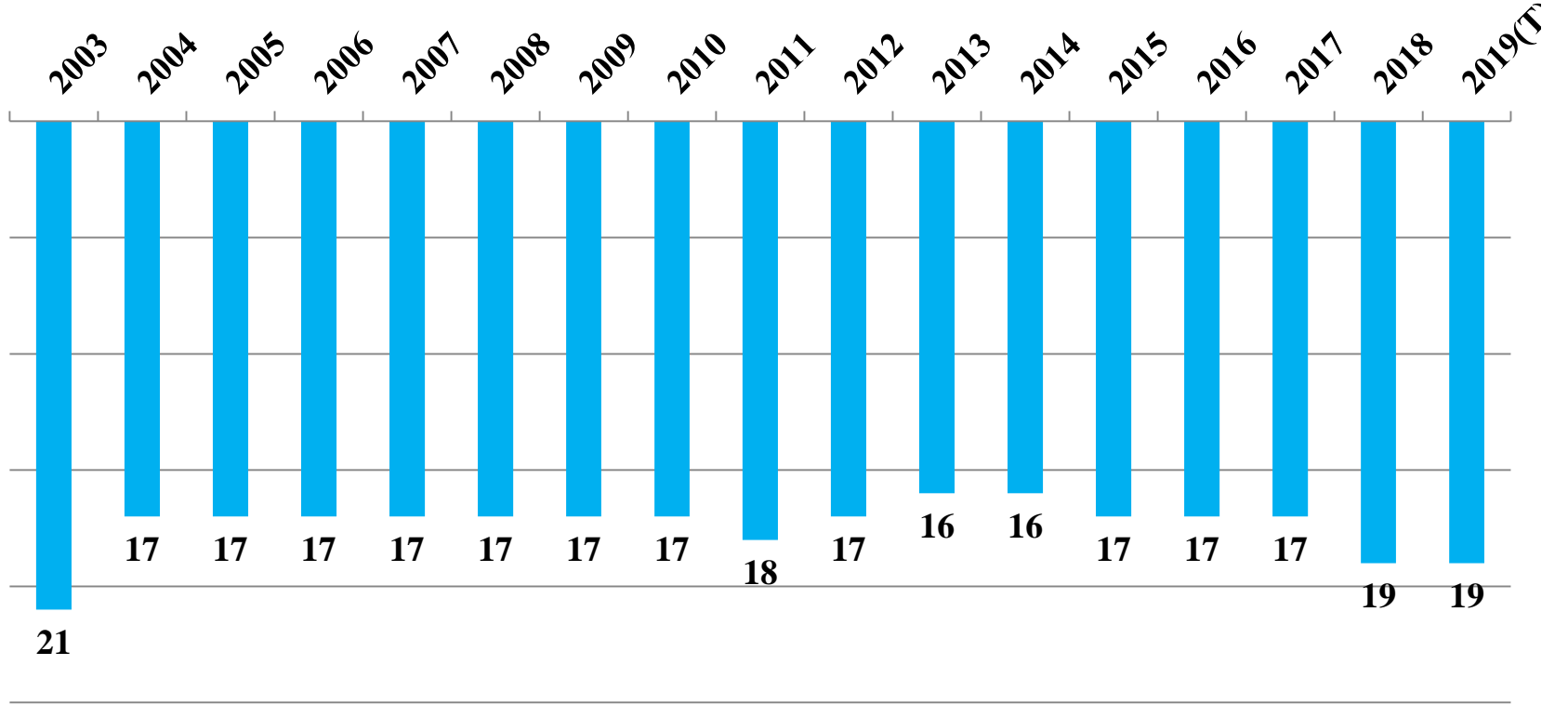
TÜRKİYE EKONOMİSİNİN DÜNYA'DAKİ YERİ

TÜRKİYE GSYH'nın DÜNYA HASILASI İÇİNDEKİ PAYI (%)

Kaynak: IMF verilerinden hesaplanmıştır.

Türkiye'nin Cari Piyasa Fiyatlarıyla (ABD\$) Milli Gelirinin Ülkeler Sıralamasındaki Yeri

Kaynak:IMF verilerinden hesaplanmıştır.

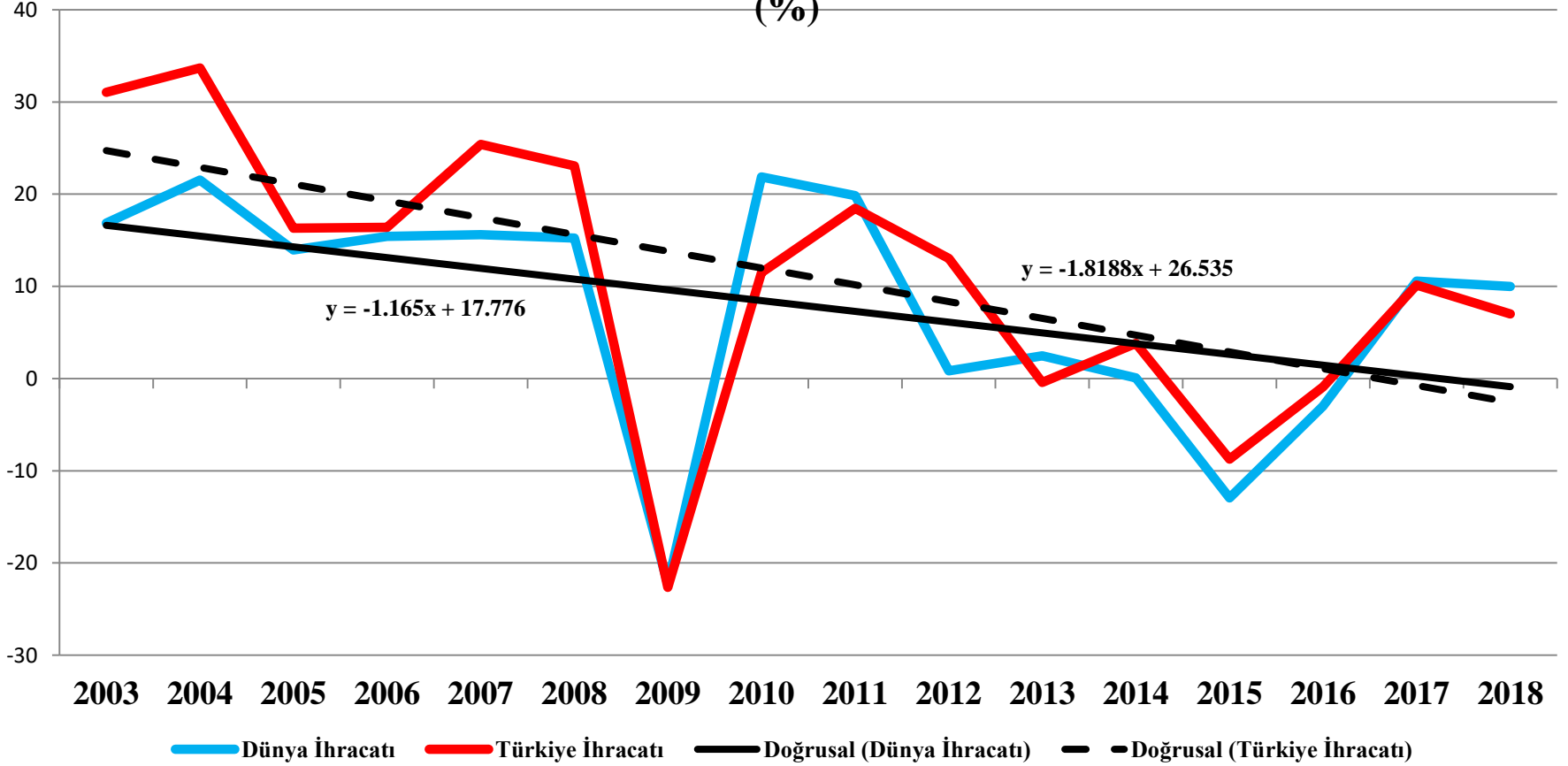
GSYH BÜYÜKLÜKLERİNE GÖRE ÜLKE SIRALAMASI (Cari Piyasa Fiyatlarıyla, ABD\$)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019T
1	ABD	ABD	ABD	ABD	ABD	ABD	ABD	ABD	ABD	ABD	ABD	ABD	ABD	ABD	ABD	ABD	ABD
2	Japon	Japon	Japon	Japon	Japon	Japon	Japon	ÇİN	ÇİN	ÇİN	ÇİN	ÇİN	ÇİN	ÇİN	ÇİN	ÇİN	ÇİN
3	Alman	Alman	Alman	Alman	ÇİN	ÇİN	ÇİN	Japon	Japon	Japon	Japon	Japon	Japon	Japon	Japon	Japon	Japon
4	İngilte	İngilte	İngilte	ÇİN	Alman	Alman	Alman	Alman	Alman	Alman	Alman	Alman	Alman	Alman	Alman	Alman	Alman
5	Fransa	Fransa	ÇİN	İngilte	İngilte	İngilte	Fransa	Fransa	Fransa	Fransa	Fransa	İngilte	İngilte	İngilte	HİND	İngilte	HİND
6	ÇİN	ÇİN	Fransa	Fransa	Fransa	Fransa	İngilte	İngilte	İngilte	İngilte	İngilte	Fransa	Fransa	Fransa	İngilte	Fransa	İngilter
7	İtalya	İtalya	İtalya	İtalya	İtalya	İtalya	İtalya	Brezil	Brezil	Brezil	Brezil	Brezil	HİND	HİND	Fransa	HİND	Fransa
8	İspanya	İspanya	Kanada	Kanada	İspanya	Rusya	Brezil	İtalya	İtalya	Rusya	Rusya	İtalya	İtalya	İtalya	Brezil	İtalya	İtalya
9	Kanada	Kanada	İspanya	İspanya	Kanada	Brezil	İspanya	HİND	Rusya	İtalya	İtalya	Rusya	Brezil	Brezil	İtalya	Brezil	Brezil
10	Meksik	Meksik	Kore	Brezil	Rusya	İspanya	Kanada	Rusya	HİND	HİND	HİND	HİND	Kanada	Kanada	Kanada	Kanada	Kanada
11	Kore	Kore	Brezil	Rusya	Brezil	Kanada	HİND	Kanada	Kanada	Kanada	Kanada	Kanada	Kore	Kore	Kore	Kore	Rusya
12	HİND	HİND	Meksik	Kore	HİND	HİND	Rusya	İspanya	Austrly	Austrly	Austrly	Austrly	Rusya	Rusya	Rusya	Rusya	Kore
13	Hollan	Brezil	HİND	Meksik	Kore	Meksik	Austrly	Austrly	İspanya	İspanya	İspanya	Kore	Austrly	Austrly	Austrly	İspanya	İspanya
14	Brezil	Hollan	Rusya	HİND	Meksik	Austrly	Kore	Kore	Kore	Kore	Kore	İspanya	İspanya	İspanya	İspanya	Austrly	Austrly
15	Austrly	Austrly	Austrly	Austrly	Austrly	Kore	Meksik	Meksik	Meksik	Meksik	Meksik	Meksik	Meksik	Meksik	Meksik	Meksik	Meksik
16	Rusya	Rusya	Hollan	Hollan	Hollan	Hollan	Hollan	Hollan	Hollan	Endzya	TÜRK	TÜRK	Endzya	Endzya	Endzya	Endzya	Endzya
17	İsviçre	TÜRK	TÜRK	TÜRK	TÜRK	TÜRK	TÜRK	TÜRK	Endzya	TÜRK	Endzya	Hollan	TÜRK	TÜRK	TÜRK	Hollan	Hollan
18	İsveç	İsviçre	İsviçre	İsviçre	İsveç	Endzya	Endzya	Endzya	TÜRK	Hollan	Hollan	Endzya	Hollan	Hollan	Hollan	Suudi Arabist	Suudi Arabist
19	Belçika	İsveç	İsveç	İsveç	İsviçre	İsviçre	İsviçre	İsviçre	İsviçre	Suudi Arabist	Suudi Arabist	Suudi Arabist	İsviçre	İsviçre	Suudi Arabist	TÜRK	TÜRK
20	Tayvan	Belçika	Belçika	Belçika	Belçika	Polonya	Belçika	Suudi Arabist	Suudi Arabist	İsviçre	İsviçre	İsviçre	Suudi Arabist	Suudi Arabist	İsviçre	İsviçre	İsviçre
21	TÜRK	Tayvan	Tayvan	Endzya	Endzya	Belçika	Polonya	İsveç	İran	Arjantin	Arjantin	İsveç	Arjantin	Arjantin	Arjantin	Tayvan	Tayvan

Kaynak: IMF verilerinden hesaplanmıştır.

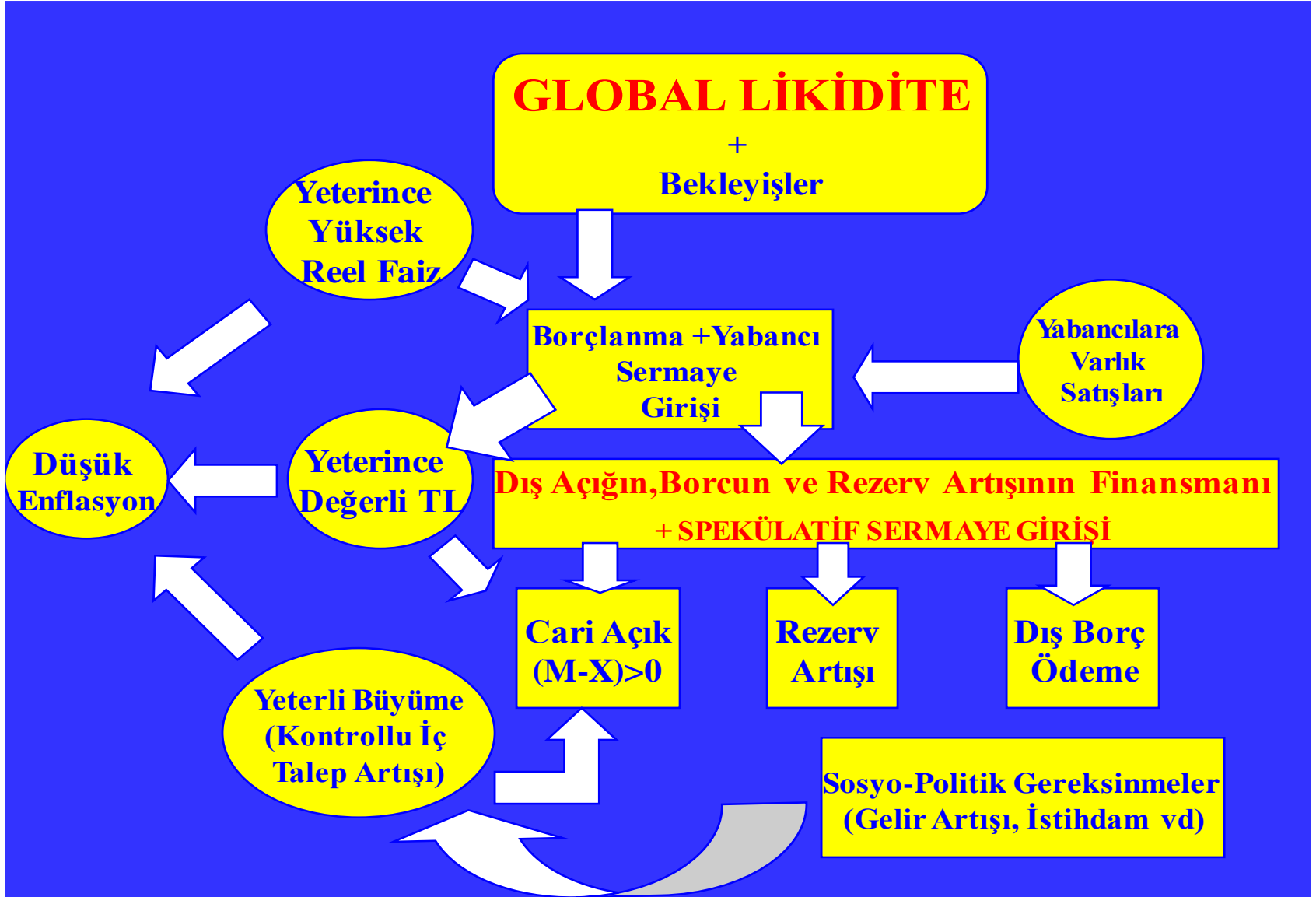
TÜRKİYE VE DÜNYA İHRACATLARININ BÜYÜME TRENDLERİ

(%)

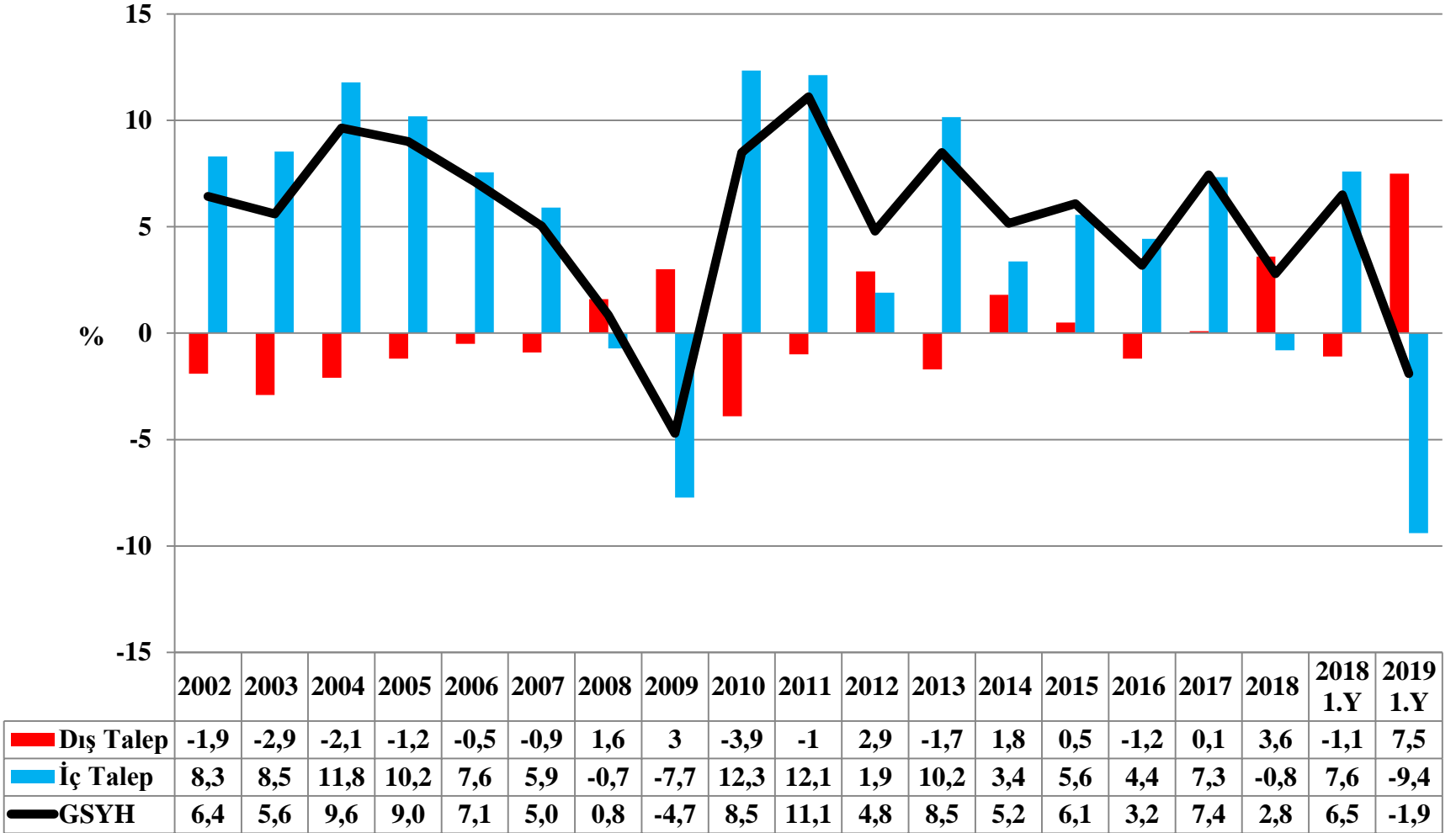
Kaynak: TÜİK, WB, UNCTAD

Türkiye Ekonomisine İlişkin Bazı Göstergeler ve Sorun Alanları

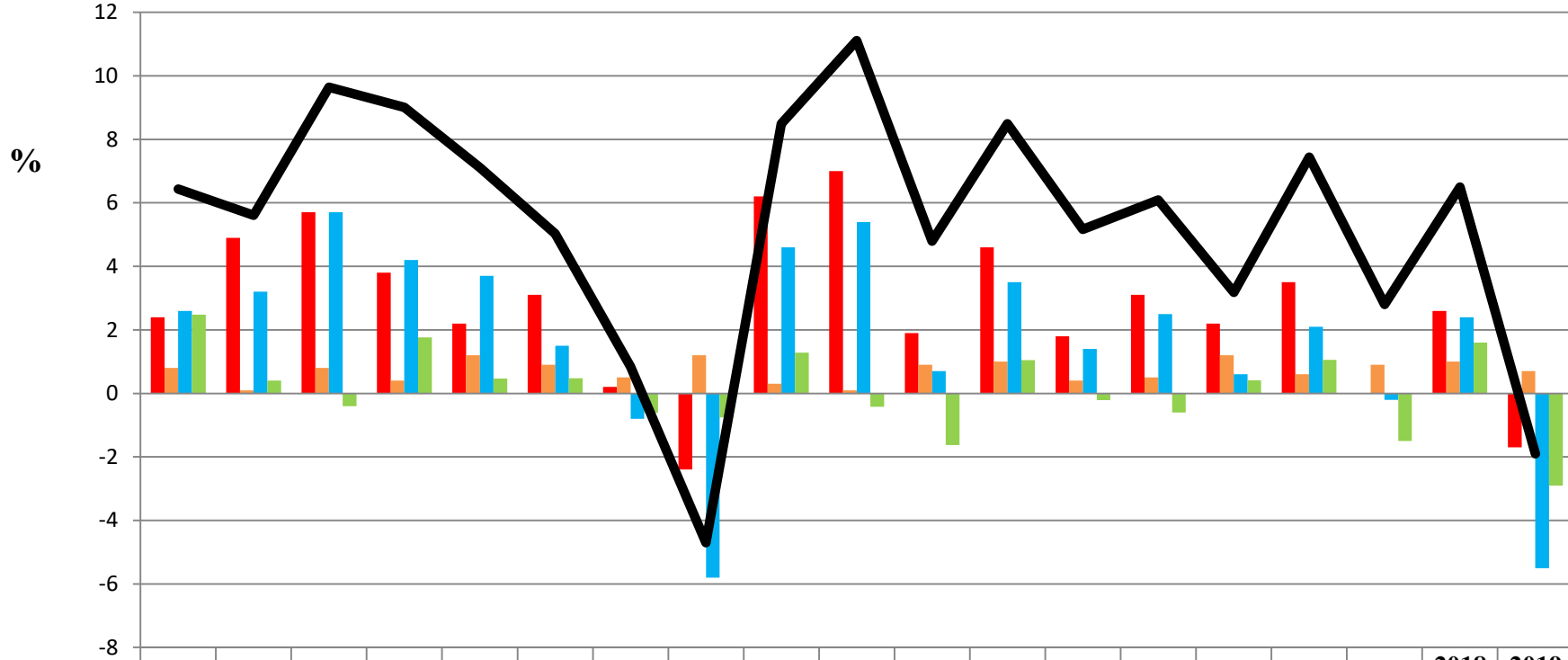

İÇ VE DIŞ TALEBİN BÜYÜMEYE KATKILARI (%)

Kaynak: TÜİK verilerinden hesaplanmıştır.

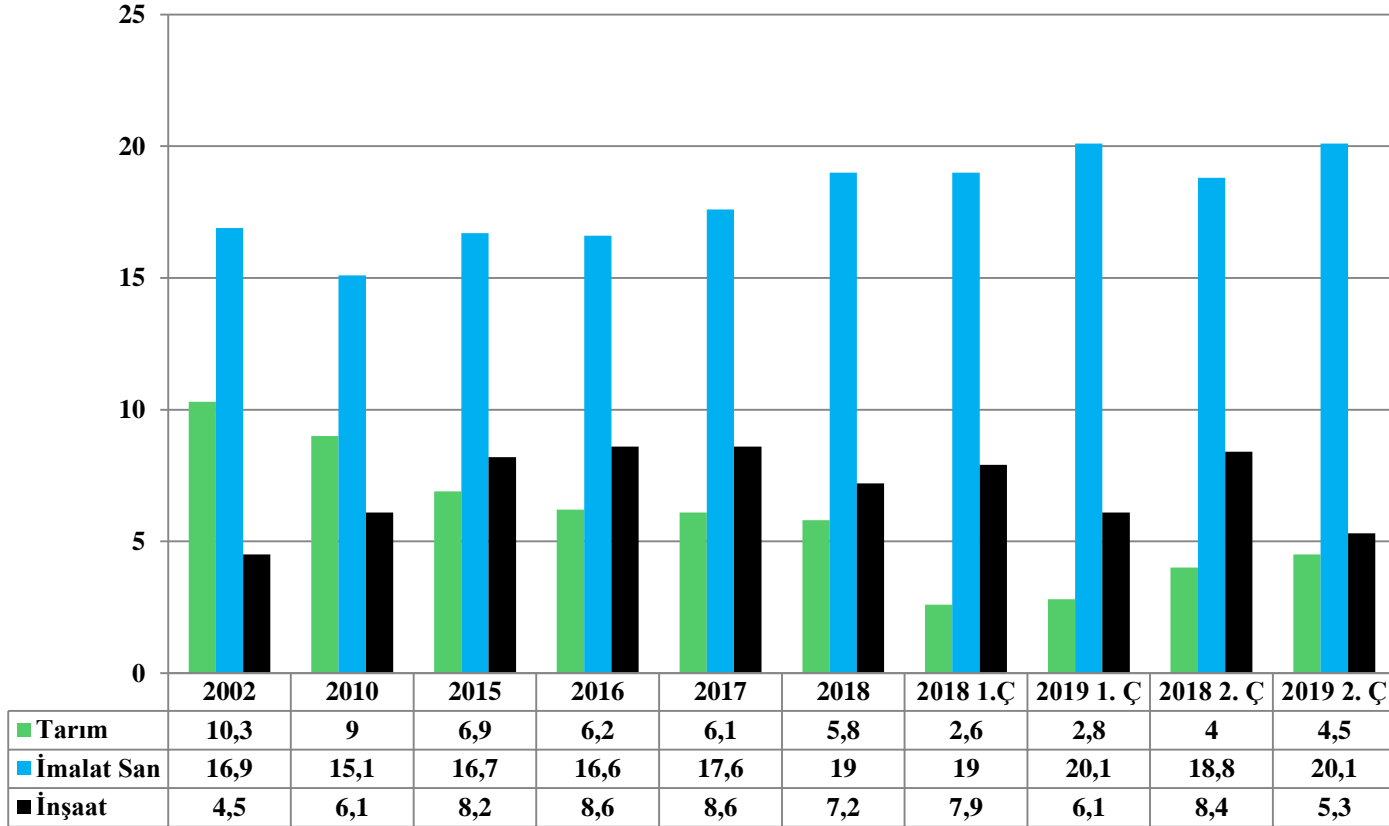
İÇ TALEP BİLEŞENLERİNİN BÜYÜMEYE KATKILARI (%)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2018 1.Y	2019 1.Y
Özel Tüketim	2,4	4,9	5,7	3,8	2,2	3,1	0,2	-2,4	6,2	7	1,9	4,6	1,8	3,1	2,2	3,5	0	2,6	-1,7
Kamu Tüketimi	0,8	0,1	0,8	0,4	1,2	0,9	0,5	1,2	0,3	0,1	0,9	1	0,4	0,5	1,2	0,6	0,9	1	0,7
SSY	2,6	3,2	5,7	4,2	3,7	1,5	-0,8	-5,8	4,6	5,4	0,7	3,5	1,4	2,5	0,6	2,1	-0,2	2,4	-5,5
Stok	2,5	0,4	-0,4	1,8	0,5	0,5	-0,6	-0,8	1,3	-0,4	-1,6	1,1	-0,2	-0,6	0,4	1,1	-1,5	1,6	-2,9
GSYH	6,4	5,6	9,6	9,0	7,1	5,0	0,8	-4,7	8,5	11,1	4,8	8,5	5,2	6,1	3,2	7,4	2,8	6,5	-1,9

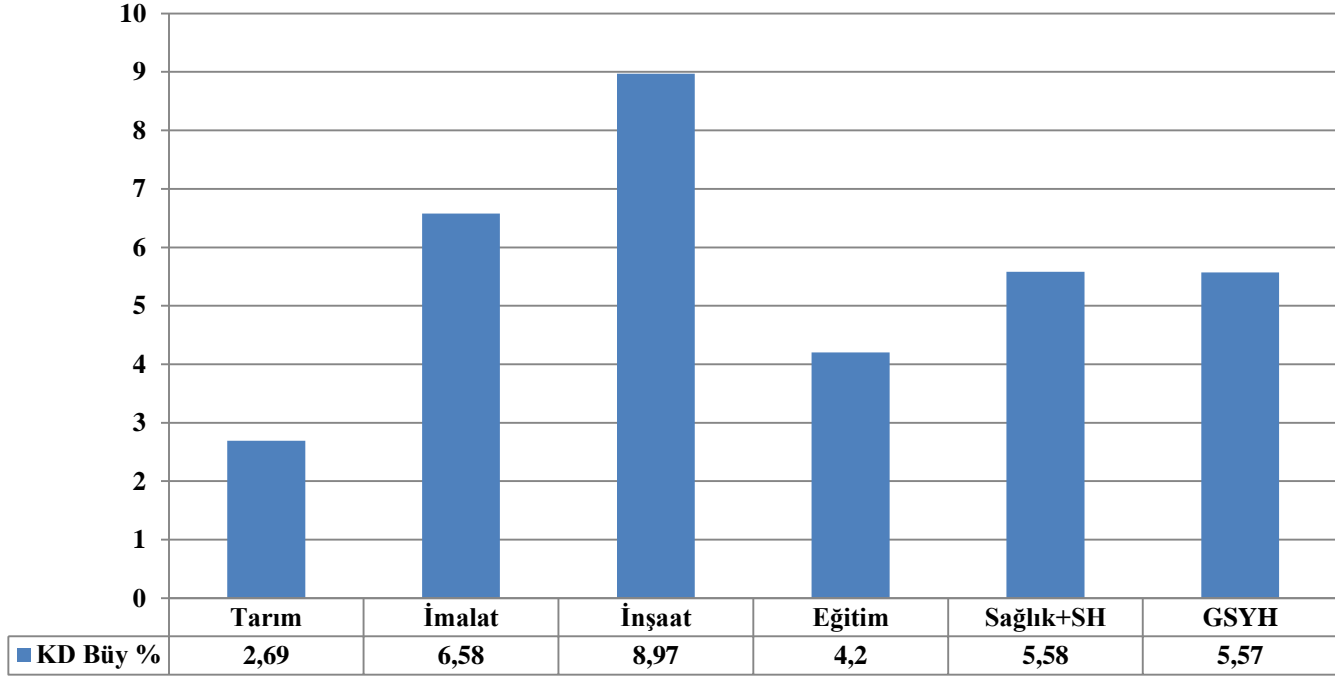
Kaynak: TÜİK verilerinden hesaplanmıştır.

Bazı Sektörlerin GSYH İçindeki Payları %

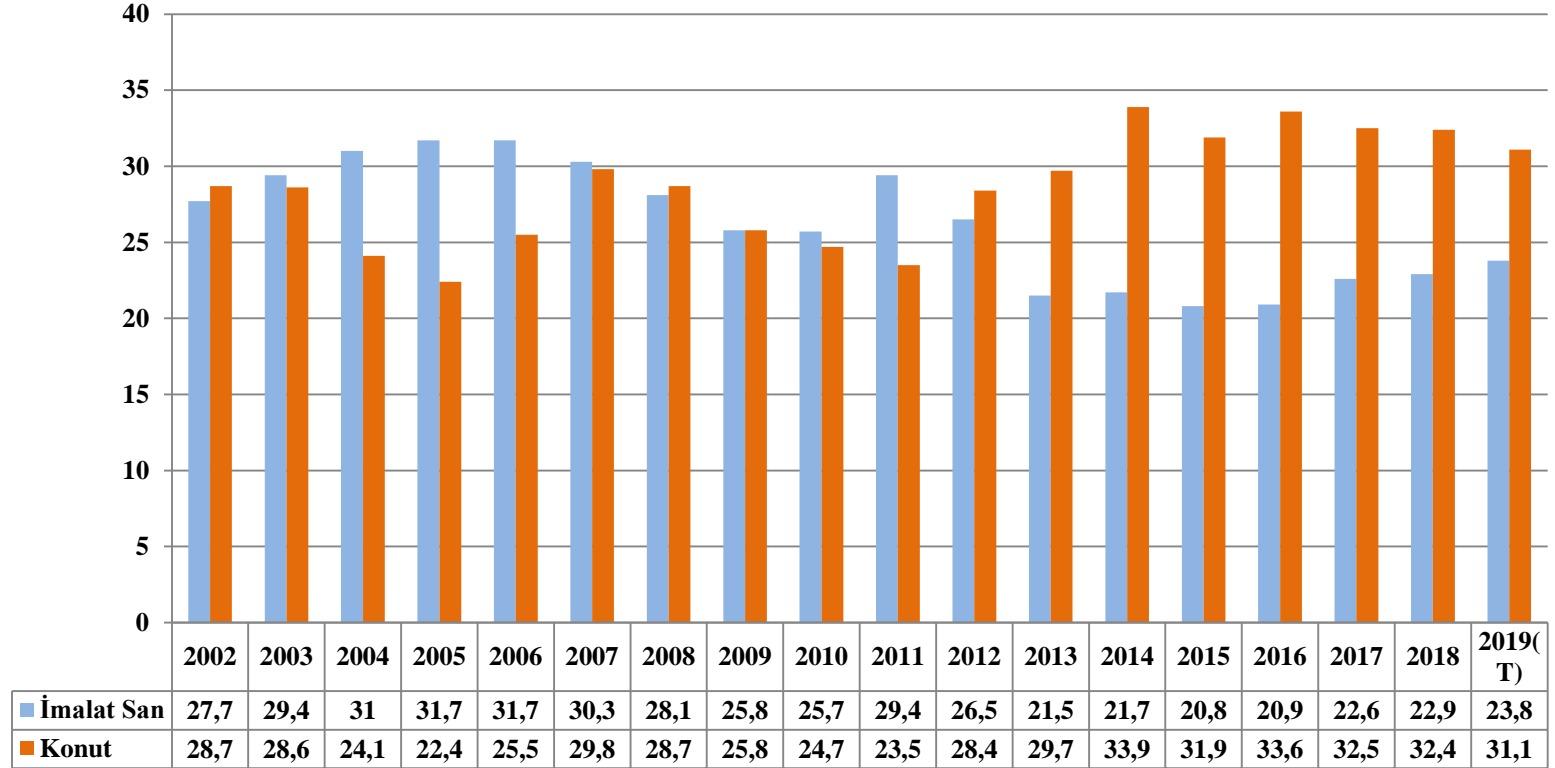
Kaynak: TÜİK

2002-2018 Döneminde Bazı Sektörlerin Ortalama Katma Değer Büyüme Hızları (%)

Kaynak: TÜİK

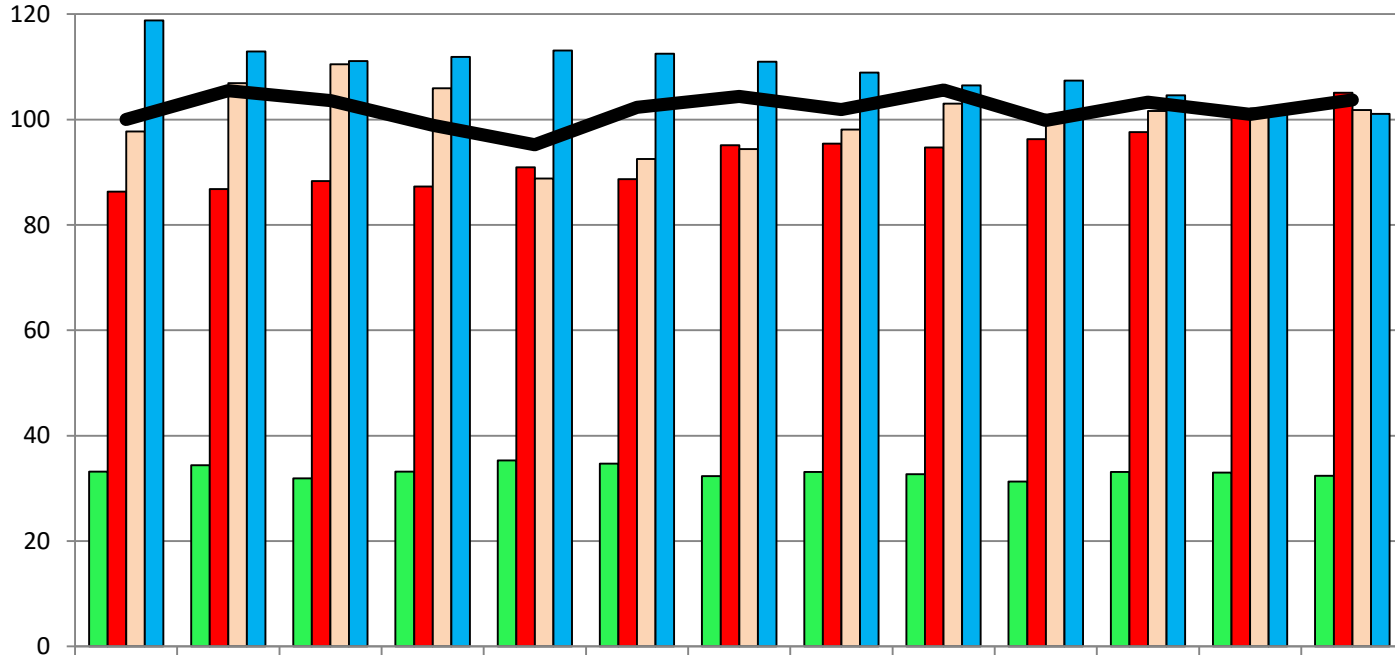
Özel Kesim SSY İçinde İmalat Sanayii ve Konut Sektörlerinin Payları (%)

Kaynak: SBB

SONUÇ NE OLDU ?

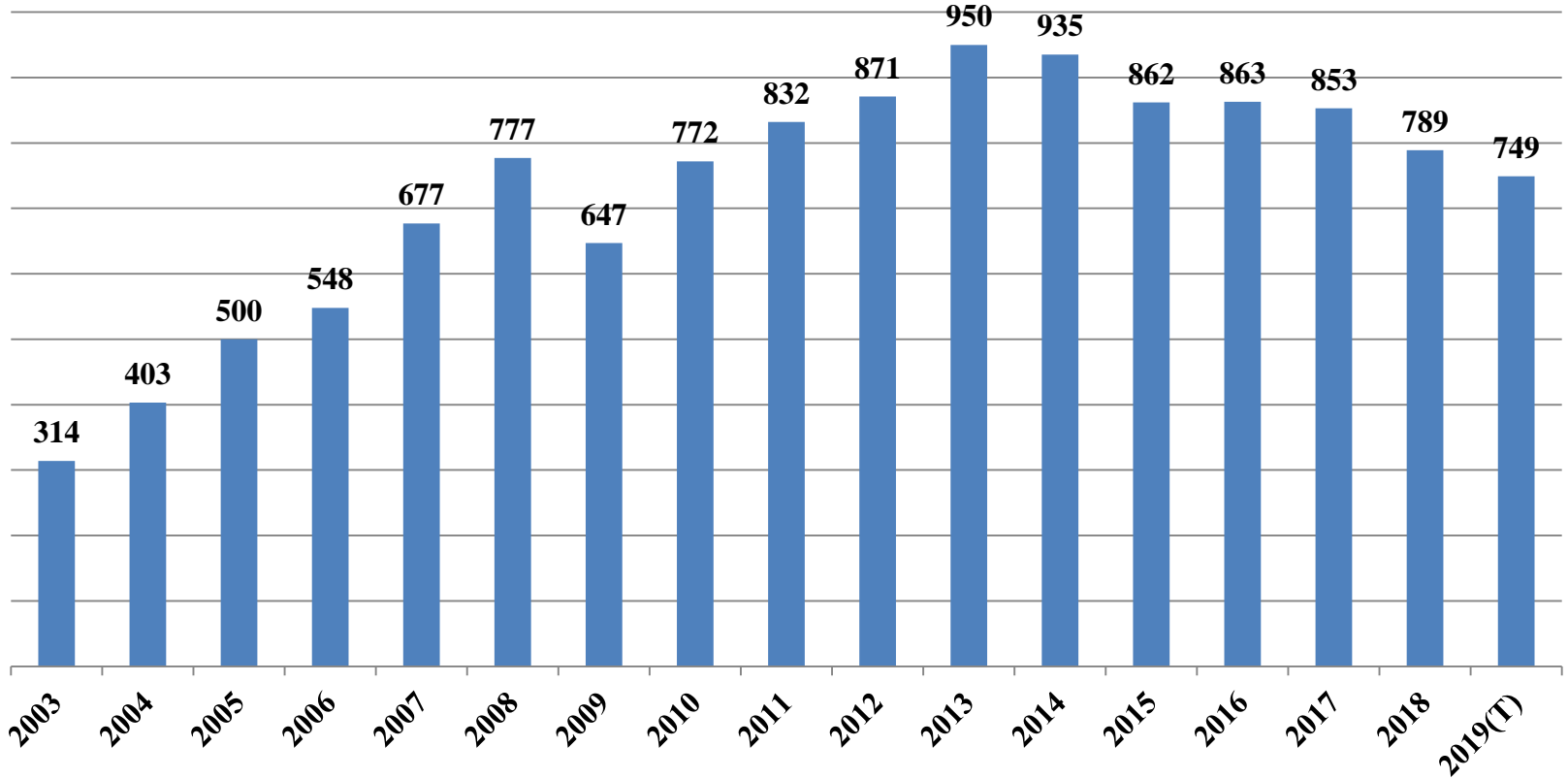
Çalışan Başına KD Verimliliği (2005 Toplam Verimlilik=100)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Tarım	33,2	34,4	31,9	33,2	35,3	34,7	32,3	33,1	32,7	31,3	33,1	33	32,4
Sanayi	86,3	86,8	88,3	87,3	90,9	88,7	95,1	95,4	94,7	96,3	97,6	101,5	105,1
İnşaat	97,7	106,9	110,5	105,9	88,8	92,5	94,4	98,1	103	100,2	101,6	102,1	101,8
Hizmetler	118,8	112,9	111,1	111,9	113,1	112,5	111	108,9	106,5	107,4	104,6	101,6	101,1
Toplam	100	105,5	103,6	98,9	95,2	102,3	104,4	101,9	105,6	99,8	103,3	101	103,7

Kaynak: TÜİK verilerinden hesaplanmıştır.

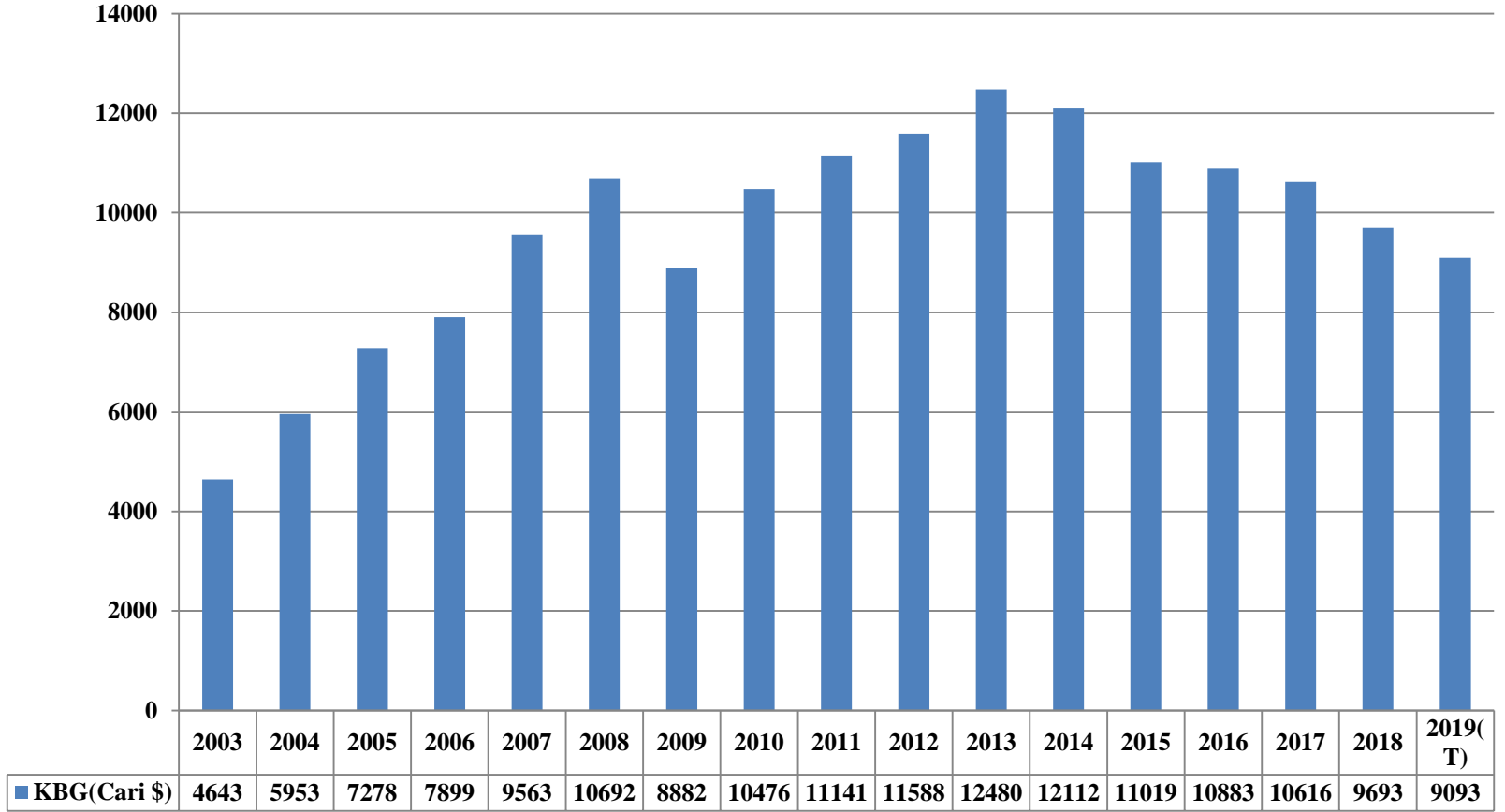
Türkiye'nin Cari Piyasa Fiyatlarıyla Milli Geliri (ABD \$)

Kaynak: SBB

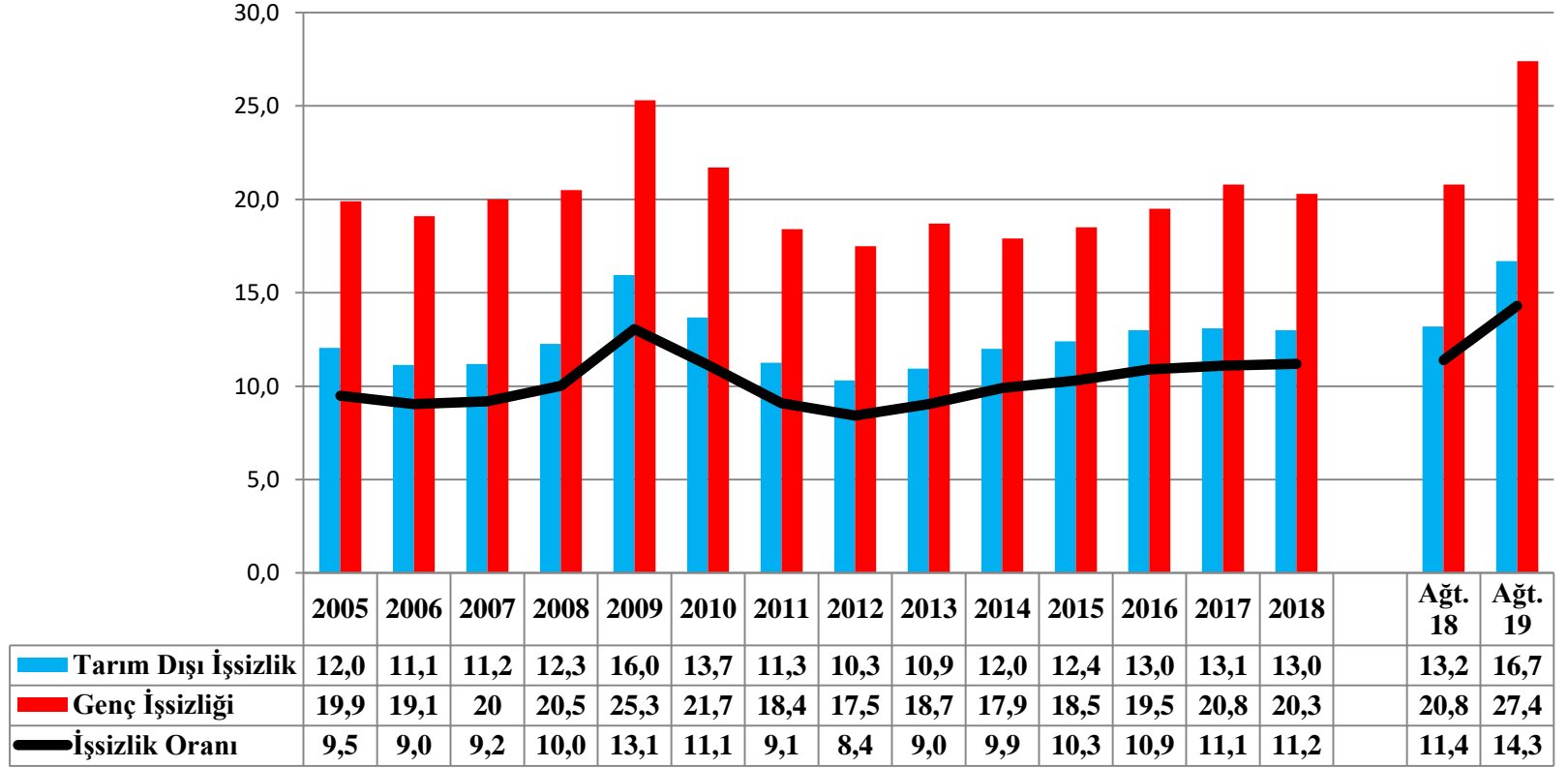

Türkiye'nin Cari Piyasa Fiyatlarıyla Kişi Başına Geliri (ABD \$)

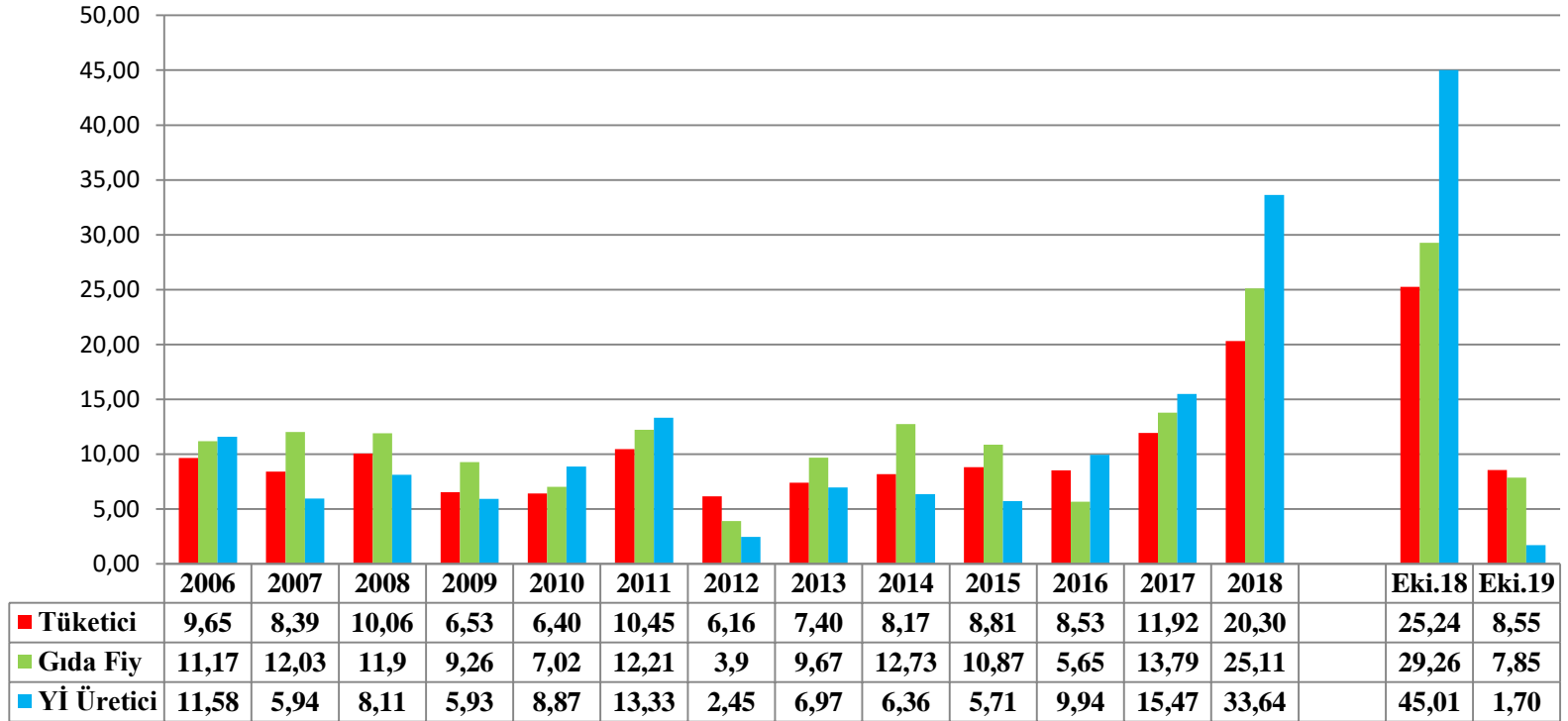
Kaynak: SBB

İŞSİZLİK ORANLARI (%)

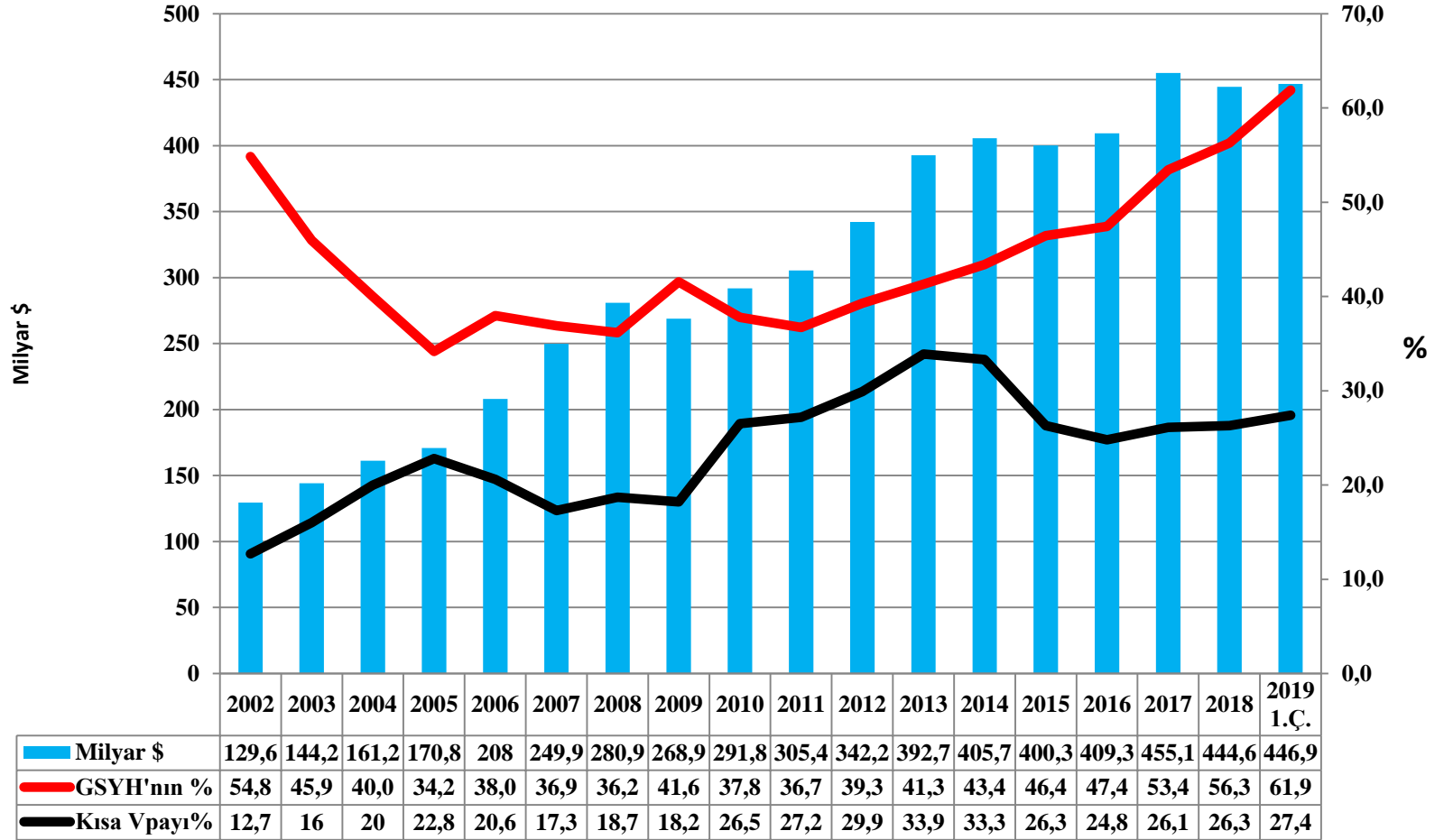
Kaynak: TÜİK

ENFLASYONDAKİ GELİŞMELER (%)

Kaynak: TÜİK

Türkiye'nin Dış Borç Stoku (Milyar ABD \$) ve GSYİH'ya Oranı (%)

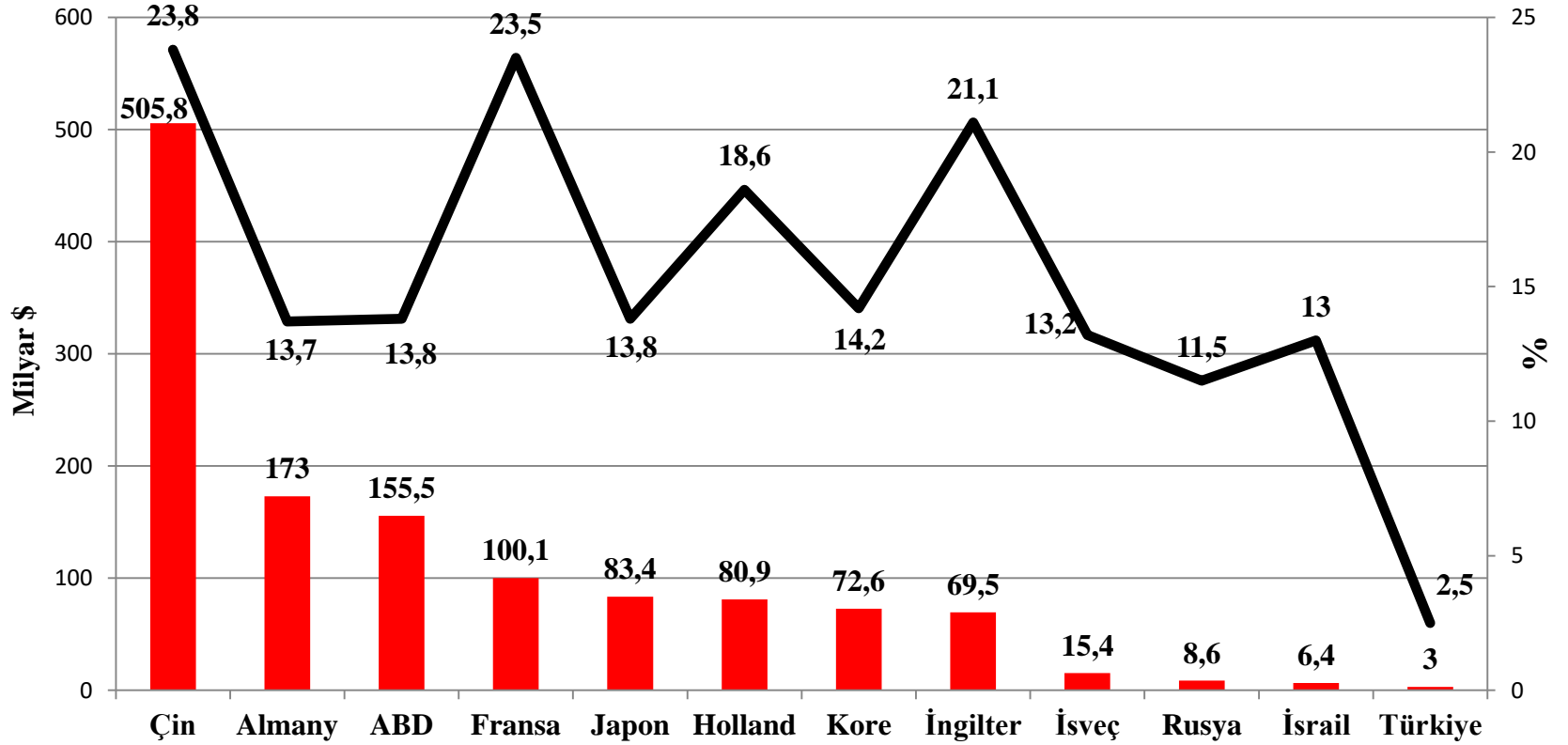
Kaynak: Hazine

ÜLKELERİN İMALAT SANAYİİ ÜRETİMİNDE DÜNYA SIRALAMASINDAKİ YER DEĞİŞİKLİKLERİ

	1970	1980	1990	2000	2005	2010	2015
ABD	1	1	1	1	1	2	2
RUSYA	2	2	7	16	14	11	15
JAPONYA	3	3	2	2	2	3	3
ALMANYA	4	4	3	3	4	4	4
ÇİN	5	5	8	4	3	1	1
İNGİLTERE	6	8	6	5	7	10	8
FRANSA	7	6	5	7	6	8	9
HİNDİSTAN	12	13	14	13	12	9	6
BREZİLYA	13	9	9	12	10	7	12
TÜRKİYE	16	16	15	15	16	17	18
KORE	17	17	12	8	8	5	5
ENDONEZYA	19	18	18	18	18	15	11

Kaynak: Brookings

YÜKSEK TEKNOLOJİLİ ÜRÜNLERİN İMALAT SANAYİİ ÜRÜNLERİ İHRACATI İÇİNDEKİ PAYI VE DEĞERİ (2017)

Kaynak: WB&WTO

■ Milyar \$

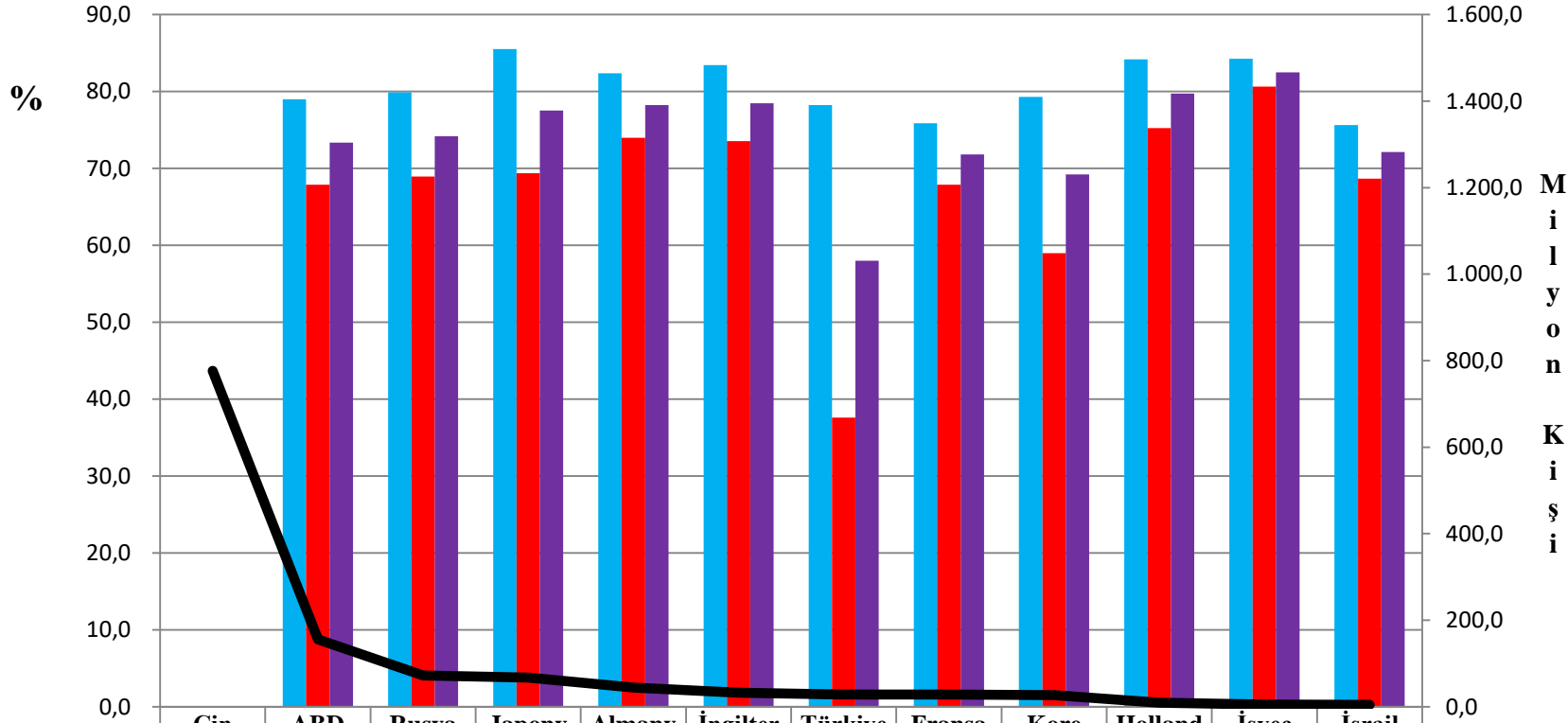
— % Pay

Ekonomi ve Ekonomi Politikası

Uygulamaları İle İlgili Bazı Temel Sorunlar

- Özgün Bir **Sanayileşme** ve İhracata Dayalı Kalkınma Modeli Yaratamamak
- Üretimde **Teknolojik** Zayıflık
- **Kadınların ve Gençlerin**, Üretim Sürecinin Önemli Ölçüde Dışında Kalması
- **İnşaat** Sektörü Aracılığı ile Büyüme ve İstihdam Yaratma Çabaları
- **Tarım** Sektörü ile İlgili Sorunlar ...**İklim Değişikliğinin** Yaratmakta Olduğu Riskler
- Uluslararası Sermaye Girişlerine ve İthalata **Aşırı** Bağımlılık

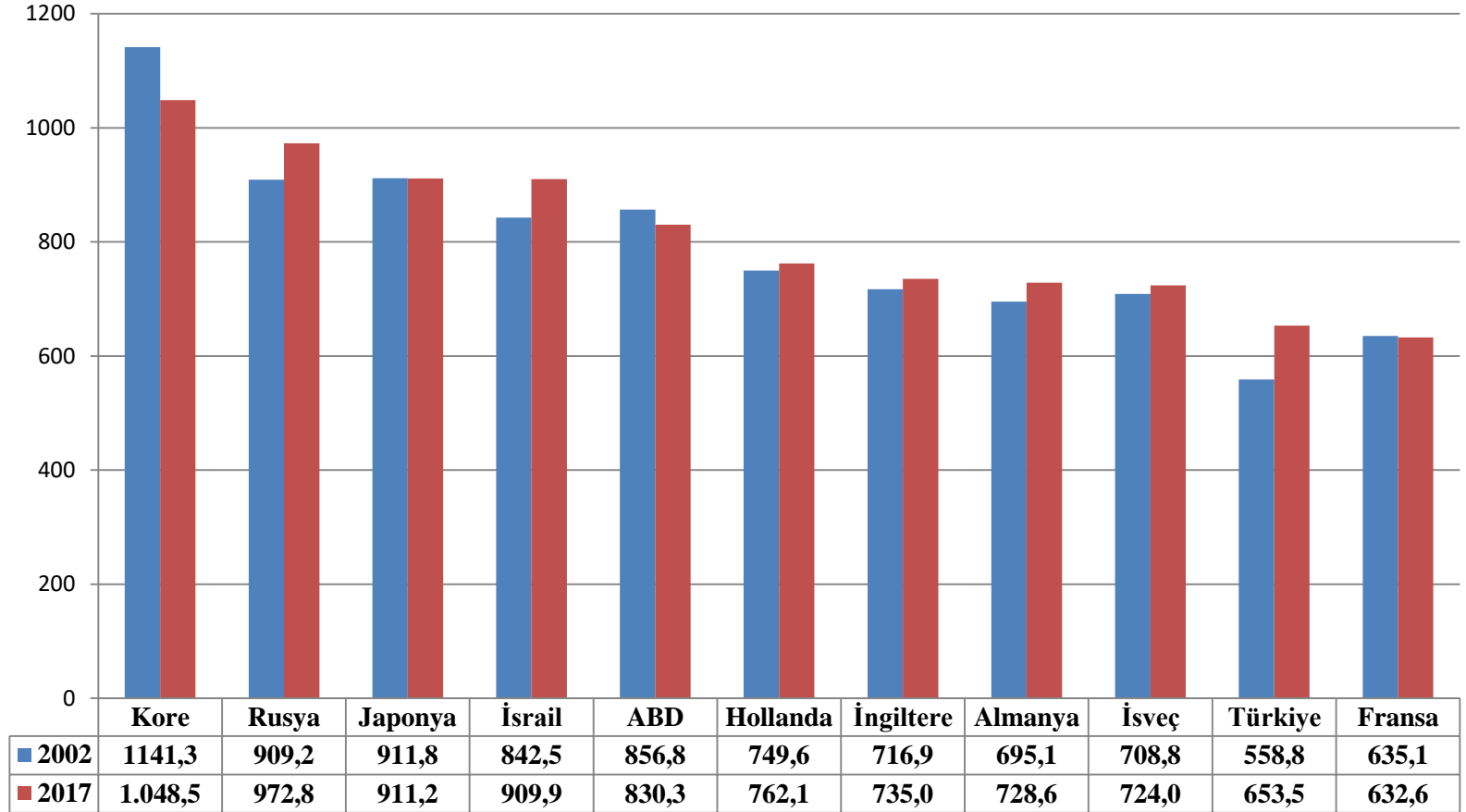
İSTİHDAM VE İŞGÜCÜNE KATILIM ORANLARI (2017)

Kaynak: OECD

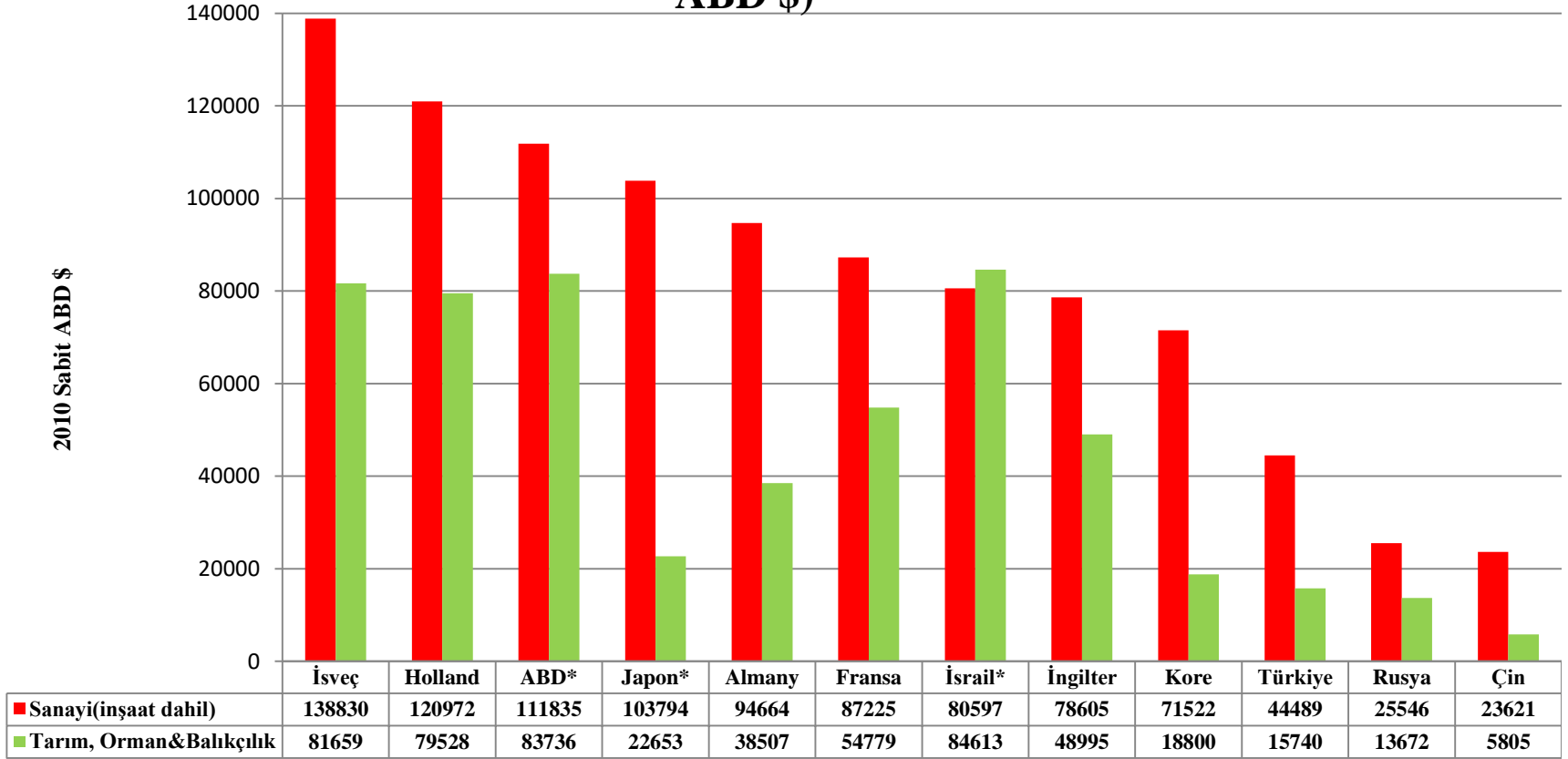

YILDA NÜFUS BAŞINA ÇALIŞILAN SAAT

Kaynak: OECD

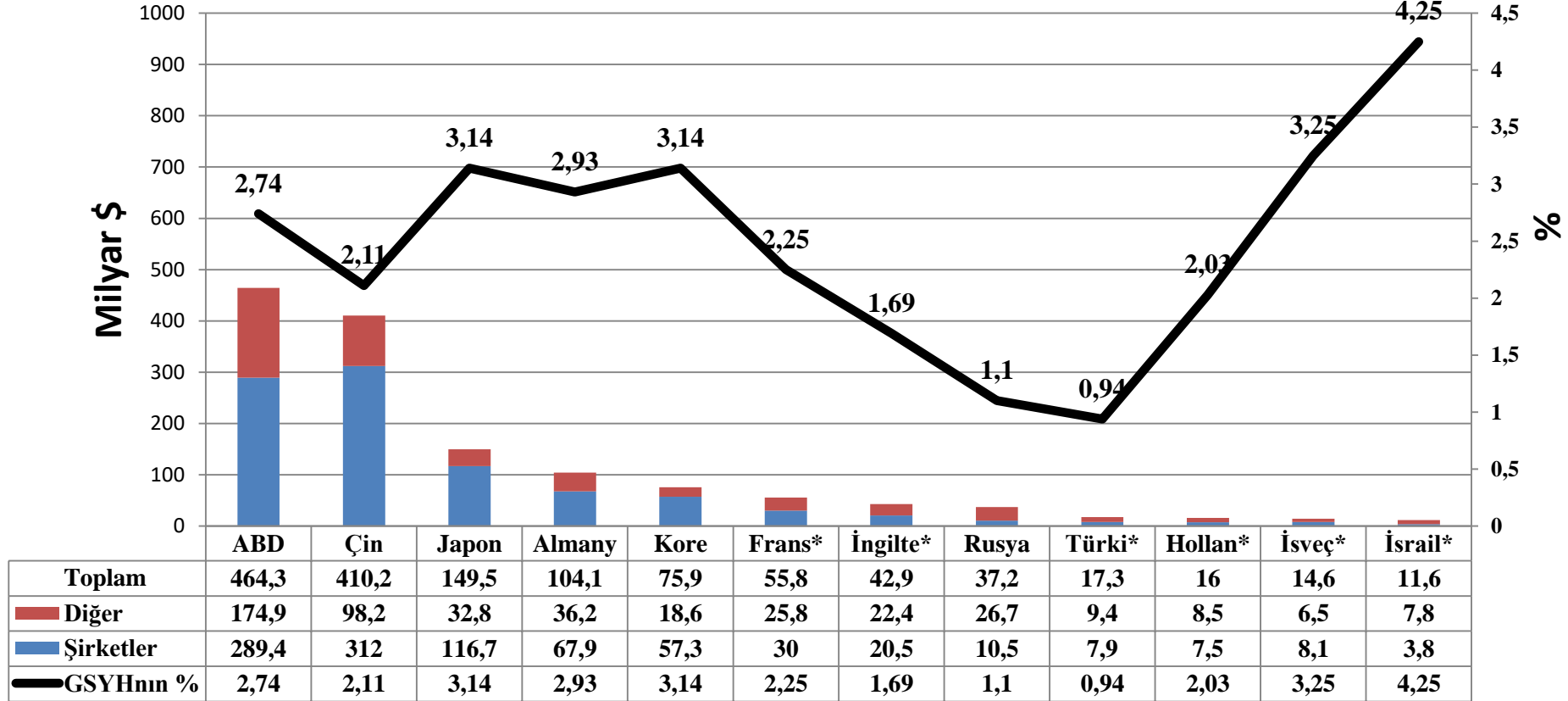
2017 YILINDA ÇALIŞAN BAŞINA KATMA DEĞER (2010 Sabit ABD \$)

* 2016

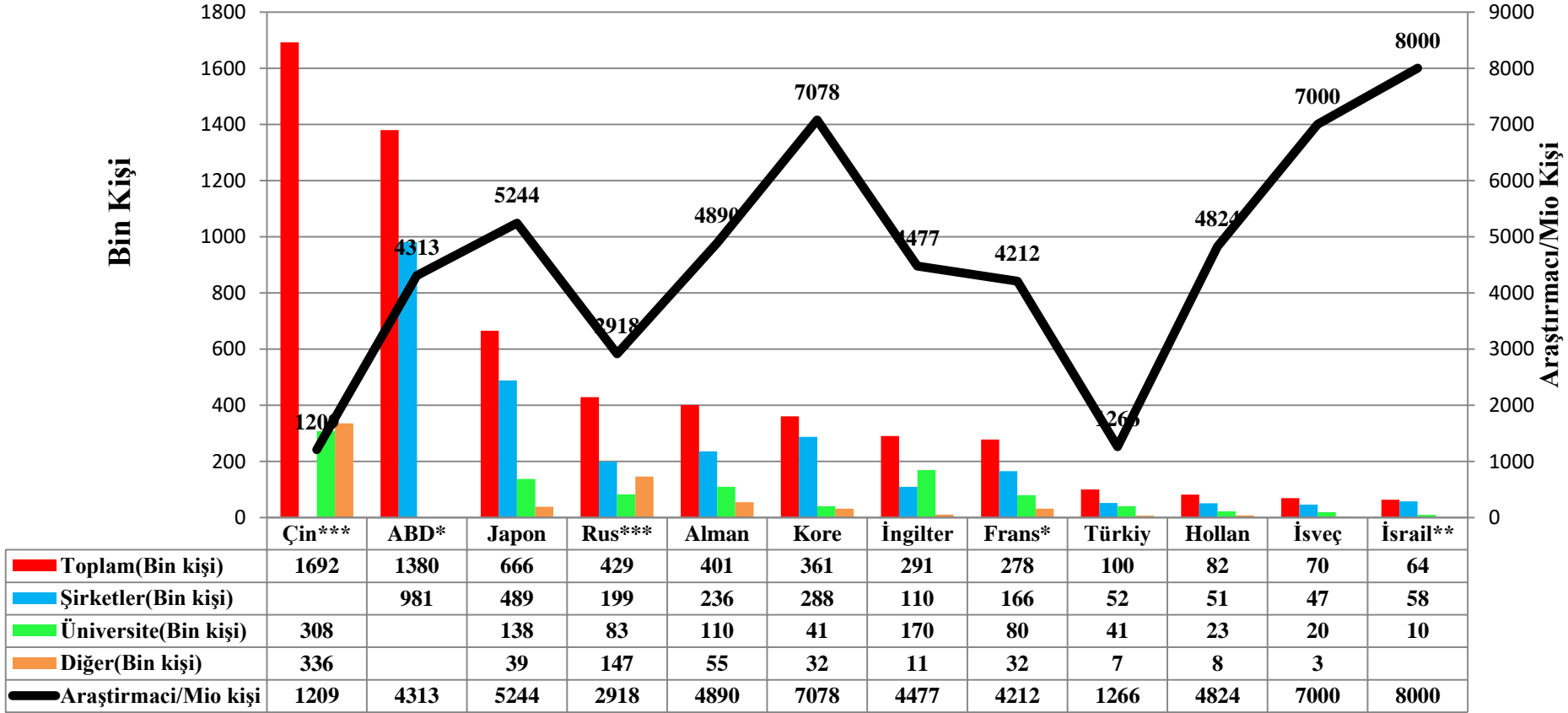
Kaynak: WB Databank

2016 YILI AR-GE HARCAMALARI- MİLYAR \$ (2010 SABİT ABD \$) VE GSYH'NİN % OLARAK

Kaynak:OECD - *Şirketler 2015

2016 YILINDA ARAŞTIRMACI SAYILARI

Kaynak: OECD; *2015 ** Toplam 2012, diğerleri 2015 *** Diğer: Devlet kuruluşları.

Dışarıdaki Gelişmeler ve Bazı Önemli Risk Alanları

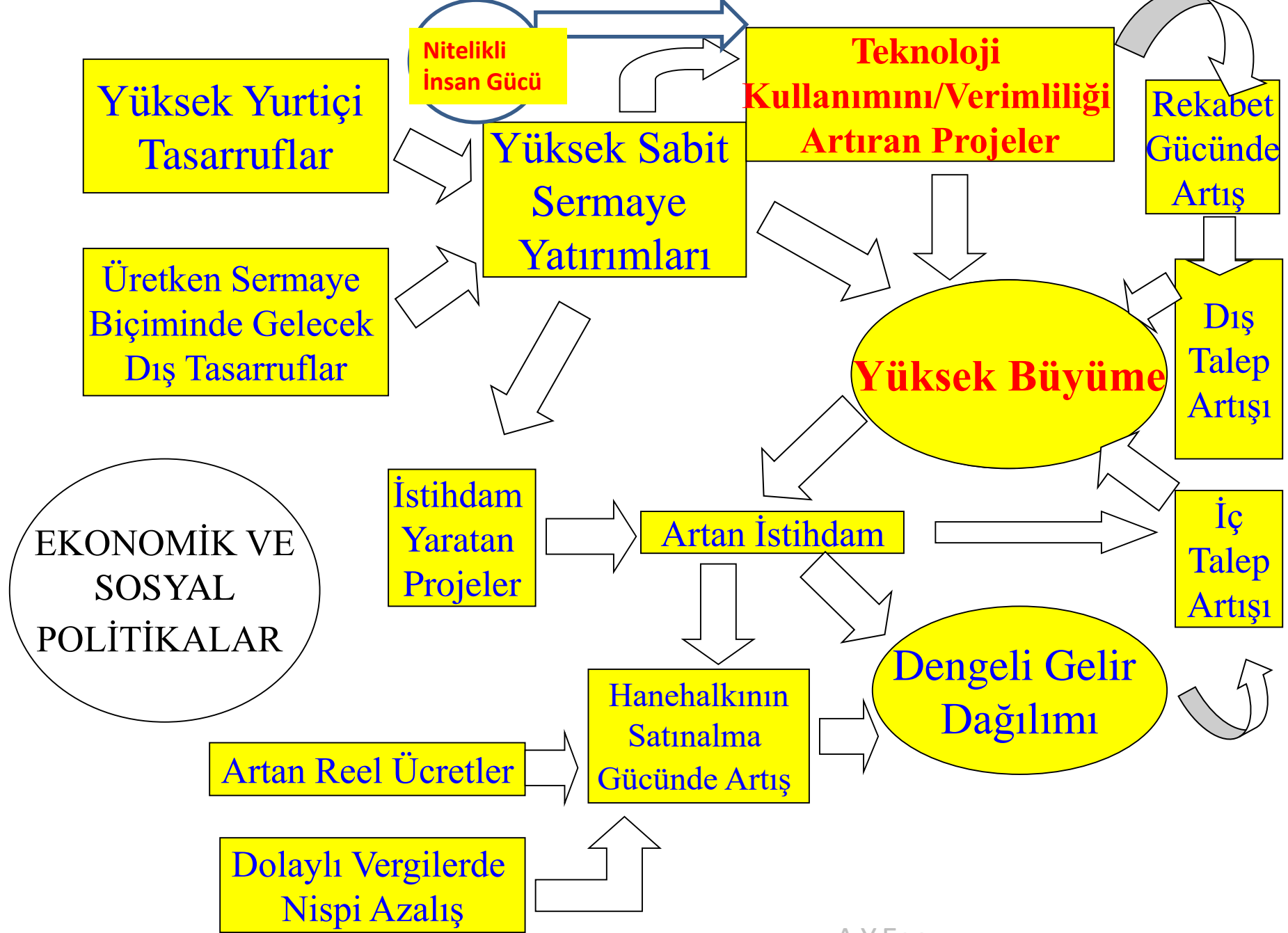
- **Suriye ile Bağlantılı Gelişmeler ve Komřularla İlişkilerdeki Bozulmaların Ekonomiye Yansımaları**
  - **Komřulardaki Bozulmaların Ekonomiye Yansımaları**
  - **Uluslararası Güç Merkezleri ile Olan İlişkilerdeki Sıkıntılar**
- Ayrıca;**
- **İklim Deęiřiklięi Giderek Belirginleřiyor ve**
  - **Dünya Ekonomisi Bir Yavaşlamanın Eřięinde**

**YENİ BİR PARADİGMA
GEREKİYOR!**

NE YAPMALI ?

Orta ve Uzun Dönemde:

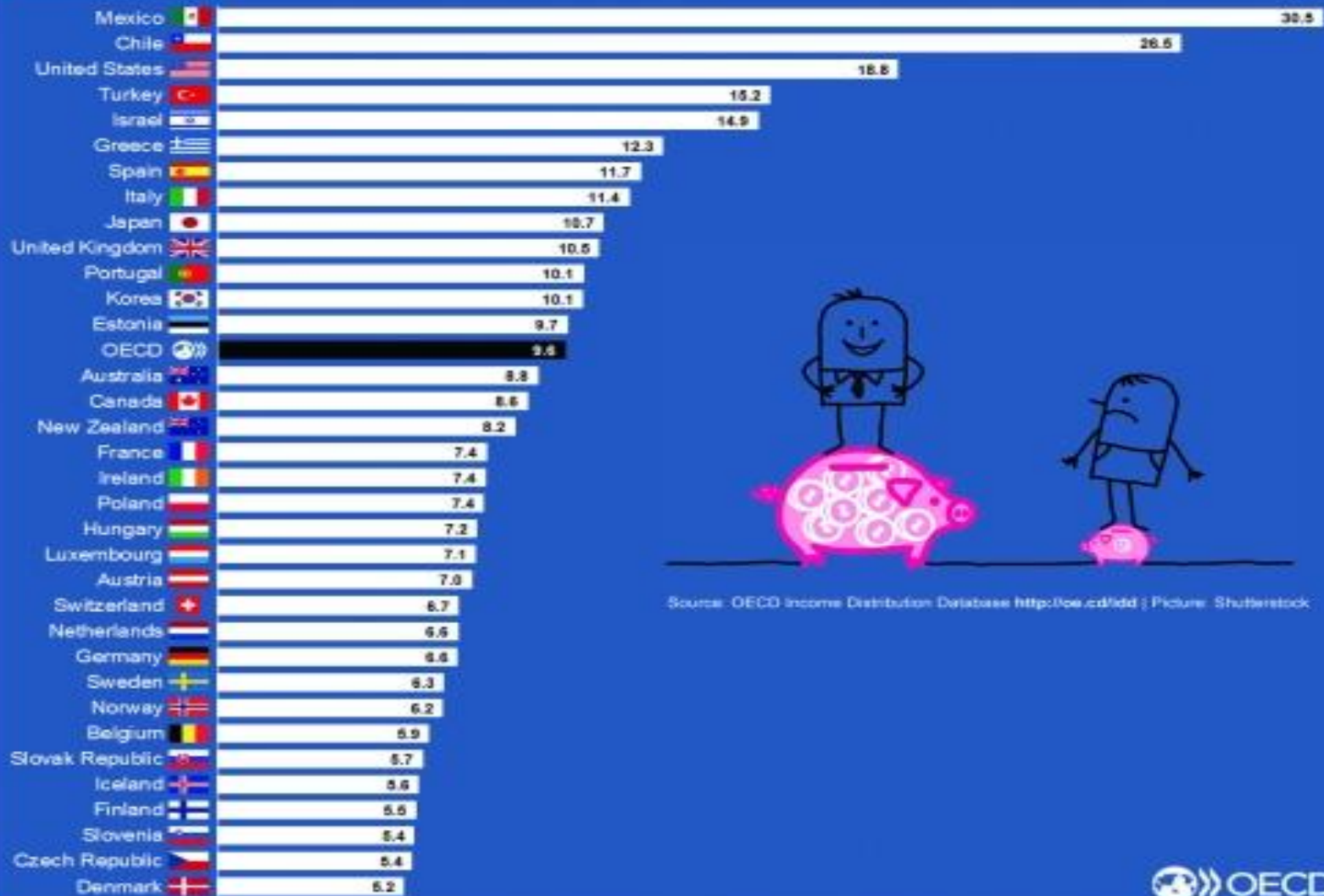
Ekonominin büyüme potansiyelini rekabet gücünü yükselterek artıracak, bunu da öncelikle ülkenin kendi kaynaklarını tam istihdama yaklaşacak şekilde harekete geçirecek ve gelir dağılımını iyileştiren politikalar planlı bir şekilde uygulanmalıdır.

Income inequality

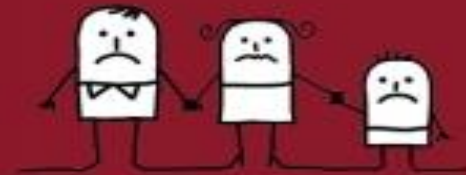
Ratio of the average income of the richest 10% to the poorest 10% (2013 or latest)

Poverty rates

Percentage of the population below poverty threshold* (2013 or latest)

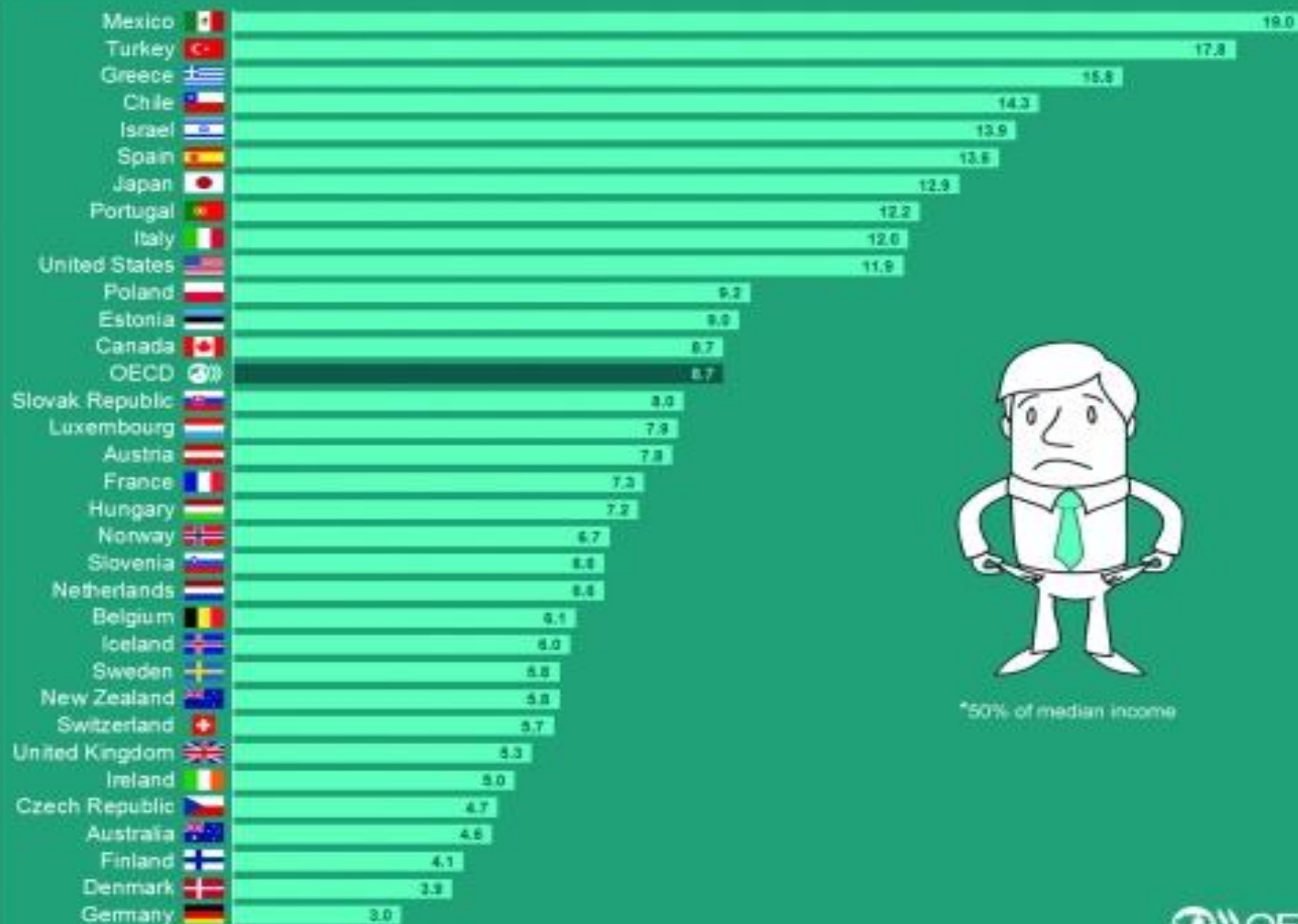
*50% of median equivalised disposable income in each country

Source: OECD Income Distribution Database <http://oea.edfidd> | Picture: Shutterstock

Working poor

Percentage of workers with income below the relative poverty line* (2013 or latest)

*50% of median income

Source: OECD Income Distribution Database (<http://oe.cd/idi>) | Picture: Shutterstock

Exhibit E3

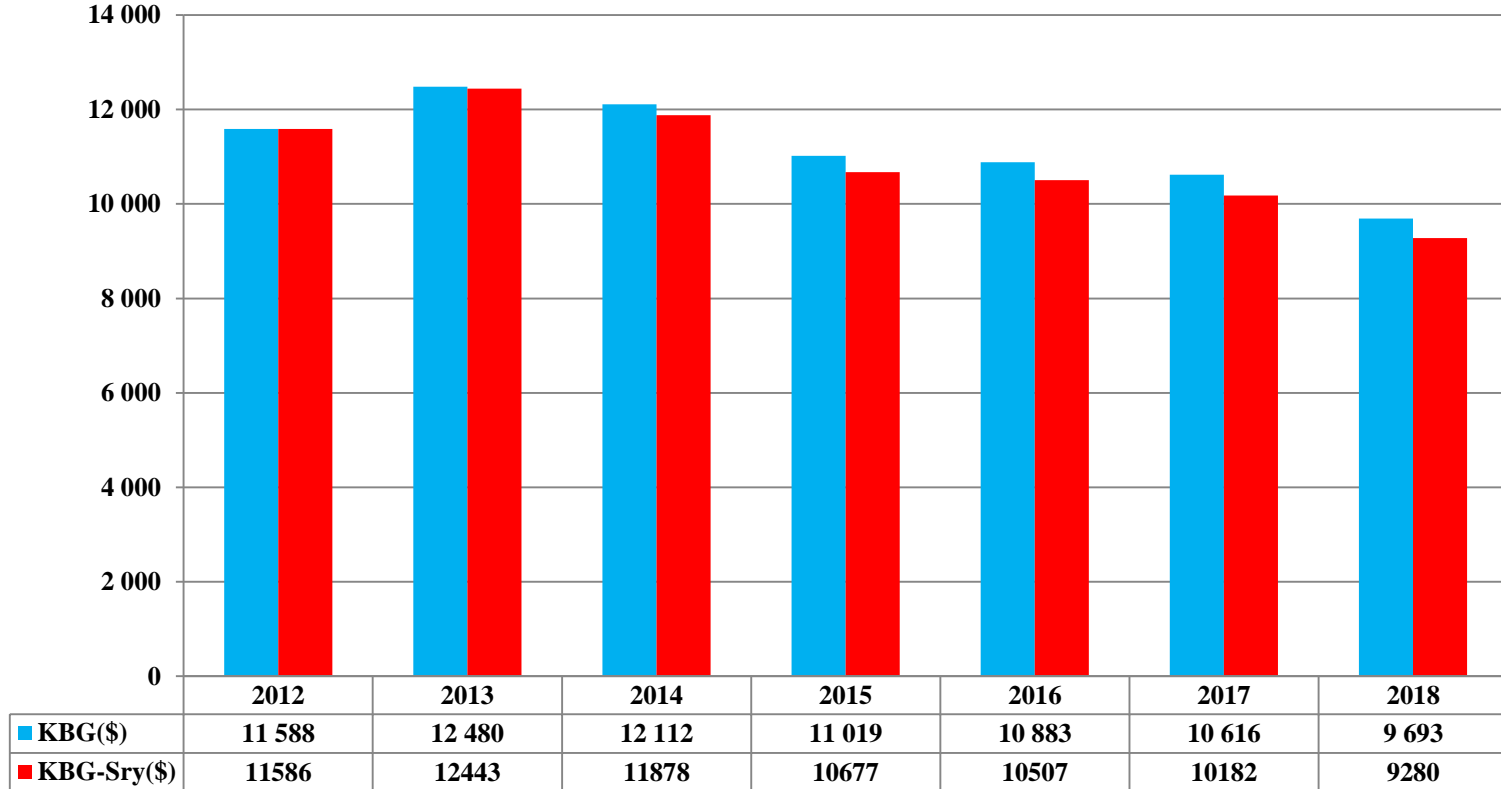
Manufacturing is diverse: We identify five broad groups with very different characteristics and requirements

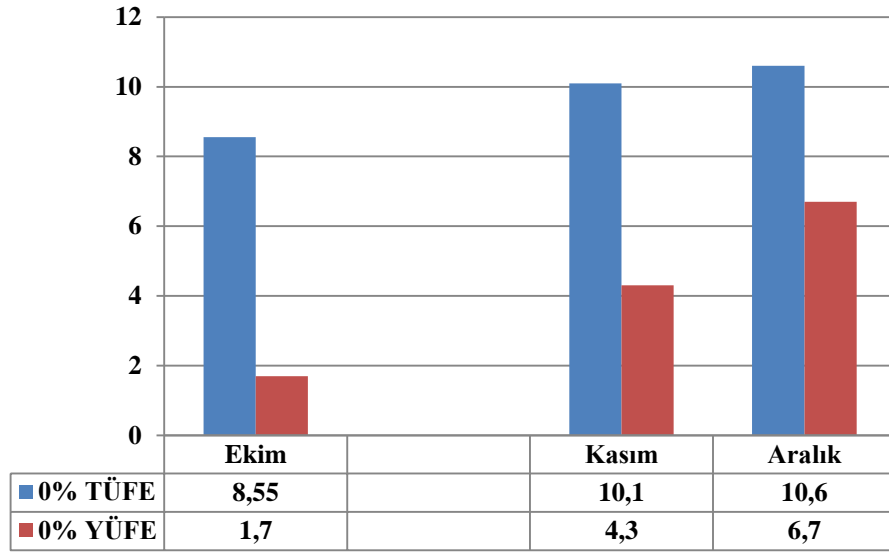

Group	Industry	R&D intensity	Labor intensity	Capital intensity	Energy intensity	Trade intensity	Value density
Global innovation for local markets (34)	Chemicals	High	Low	High	High	High	High
	Motor vehicles, trailers, parts	Upper-middle	Low	Upper-middle	Upper-middle	Upper-middle	Upper-middle
	Other transport equipment	High	Upper-middle	Upper-middle	Upper-middle	Upper-middle	Upper-middle
	Electrical machinery	Upper-middle	Upper-middle	Upper-middle	Upper-middle	Upper-middle	Upper-middle
	Machinery, equipment, appliances	Upper-middle	Upper-middle	Upper-middle	Upper-middle	Upper-middle	Upper-middle
Regional processing (28)	Rubber and plastics products	Upper-middle	High	Upper-middle	Upper-middle	Upper-middle	Upper-middle
	Fabricated metal products	Upper-middle	High	Upper-middle	Upper-middle	Upper-middle	Upper-middle
	Food, beverage, and tobacco	Upper-middle	High	Upper-middle	Upper-middle	Upper-middle	Upper-middle
	Printing and publishing	Upper-middle	High	Upper-middle	Upper-middle	Upper-middle	Upper-middle
Energy-/ resource-intensive commodities (22)	Wood products	Upper-middle	High	Upper-middle	High	Upper-middle	Upper-middle
	Refined petroleum, coke, nuclear	Upper-middle	Upper-middle	High	High	Upper-middle	Upper-middle
	Paper and pulp	Upper-middle	Upper-middle	Upper-middle	High	Upper-middle	Upper-middle
	Mineral-based products	Upper-middle	Upper-middle	Upper-middle	High	Upper-middle	Upper-middle
	Basic metals	Upper-middle	Upper-middle	High	High	Upper-middle	Upper-middle
Global technologies/ innovators (9)	Computers and office machinery	High	Upper-middle	Upper-middle	Upper-middle	High	High
	Semiconductors and electronics	High	Upper-middle	Upper-middle	Upper-middle	High	High
	Medical, precision, and optical	High	Upper-middle	Upper-middle	Upper-middle	High	High
Labor-intensive tradables (7)	Textiles, apparel, leather	Upper-middle	High	Upper-middle	Upper-middle	High	Upper-middle
	Furniture, jewelry, toys, other	Upper-middle	High	Upper-middle	Upper-middle	High	Upper-middle

SOURCE: IHS Global Insight; OECD; Annual Survey of Manufacturers (ASM) 2010; US 2007 Commodity Flow Survey; McKinsey Global Institute analysis

KİŞİ BAŞINA GSYH (Cari \$)

2019 ENFLASYONU

